

ΕΥΘΥΜΙΟΣ (ΜΑΚΗΣ) ΒΑΡΛΑΜΗΣ 1942-2016

Ο Ευθύμιος ή Μάκης Βαρλάμης (Βέροια 1942 -Αυστρία 2016), σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Εφαρμ. Τεχνών της Βιέννης, όπου και δίδαξε Αρχιτεκτονική από το 1974 ως το 1981.

Έζησε και εργάστηκε στην Αυστρία για περισσότερο από 50 χρόνια και από το 1992 διηύθυνε το Διεθνές Κέντρο Σχεδιασμού I.DE.A. που ίδρυσε στο Schrems της Κάτω Αυστρίας.

Το 2009 εγκαινιάστηκε στην Κάτω Αυστρία το Kunstmuseum Waldviertel που δημιούργησε ο ίδιος και εκεί παρουσίασε το συνολικό καλλιτεχνικό έργο του αλλά και τη βιωματική προσέγγιση που πρεσβεύει στην Τέχνη.

Πολυμήχανος και αναγεννησιακός καλλιτέχνης αγωνίστηκε για το Φως και δούλεψε με τη χρωματική ποίηση της φύσης. Ήταν πηγαίος άνθρωπος με βαθιά πίστη και μεγάλο πάθος για τη ζωή και την τέχνη. Αφουγκραζόταν τους πόθους και τις αγωνίες των ανθρώπων και αντιδρούσε δημιουργικά με ευρηματικότητα και πολλές φορές με χιούμορ.

Δημιούργησε μνημειώδεις εικαστικές συλλογές που υποστηρίζουν την πνευματικότητα, το θρησκευτικό συναίσθημα και την οικουμενικότητα του ελληνισμού, όπως, μεταξύ άλλων, Μεγαλέξανδρος, Άγιον Όρος, Απόστολος Παύλος , Μίκης Θεοδωράκης, Ελληνικοί Τόποι, Ο Χριστός Σήμερα, κ.ά.. Το έργο συνεχίζει και σήμερα να συγκινεί γιατί απευθύνεται στις καρδιές των ανθρώπων χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς ηλικίας ή μόρφωσης.

Ο Βαρλάμης το 1982 παρουσίασε την πρώτη μεγάλη

έκθεσή του στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Βιέννης και ακολούθησαν μεγάλες παρουσιάσεις και εκθέσεις σε πολυάριθμα διεθνή μουσεία, όπως μεταξύ άλλων: στο Museum Moderner Kunst

της Βιέννης, στο Kunsthalle του Αμβούργου, στο Grand Palais στο Παρίσι, στο DAM (Deutsches Architektur Museum) της Φρανκφούρτης, στην Αθήνα στο Ζάππειο, στο Μουσείο Μπενάκη και στο Βυζαντινό Μουσείο, στο Museum of Royal Art των Βρυξελλών, στο Skulpturhalle und Sammlung Ludwig της Βασιλείας, στο Vitra Design Museum, στο Museums Quartier της Βιέννης, στο NÖ Landesmuseum της Αυστρίας, στο Jacobs Center στη Ν., Υόρκη, στο λιμάνι του Τόκιο, κλπ.

Ο Βαρλάμης είναι ο δημιουργός της θεωρίας της Προαρχιτεκτονικής και της “Σχολής των Αισθήσεων” που για πρώτη φορά παρουσίασε στο Γερμανικό Μουσείο Αρχιτεκτονικής (D.A.M.) της Φρανκφούρτης στην έκθεσή του “Une cité imaginaire”.

Το 1988 στο τμήμα Αρχιτεκτονικής της Θερινής Ακαδημίας του Σάλτσμπουργκ ανέπτυξε την εργασία του για μια φυσική και ανθρώπινη αρχιτεκτονική που δίνει σημασία στις ανάγκες των παιδιών και το 1993 στο Convention Center της Νέας Υόρκης έκανε διεθνή επιτυχία την ιδέα της Θεραπευτικής Αρχιτεκτονικής.

Με το πρόγραμμα της “Ακαδημίας Τέχνης για Παιδιά” έφερε σε επαφή με την τέχνη χιλιάδες παιδιά και παρουσιάστηκε σαν κεντρική εκδήλωση στην EXPOLINEA ‘93 της Γάνδης.

Στην δεκαετία του `70 διακήρυξε τη στροφή της

Ο Οικουμ. Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος στην έκθεση «Αποκάλυψη» στο πλοίο Πρέβελι το 1995.

παγκόσμιας Αρχιτεκτονικής στους πολιτισμούς της Ανατολικής Μεσογείου (Κυκλάδες, Νότιος Ιταλία, Καπαδοκία) που ορίζονται ιδιαίτερα από τη σπηλαιώδη αρχιτεκτονική και τις μορφές ενός τρωγλοδύτικου πολιτισμού.

Από το 1975 έως και το 1982 διηύθυνε το Διεθνές Σεμινάριο Αρχιτεκτονικής της Σαντορίνης, όπου έκανε μια συστηματική καταγραφή, έρευνα και ανάλυση, αποκαλύπτοντας την αδιάρρηκτη συνέχεια του λαϊκού μας πολιτισμού με τον Κυκλαδικό και τον Μινωϊκό Πολιτισμό. Παράλληλα

διακήρυξε τη διαχρονικότητα και διαχωρικότητα του παραδείγματος της κοινωνικής, πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής οργάνωσης του νησιού και το 1995 ανακήρυξε την Σαντορίνη ως Παγκόσμια Οικολογική Ακαδημία. Στην έκθεση του “Το τέλος της Ατλαντίδας - Αρχιτεκτονικές Ουτοπίες” στο Grand Palais στο Παρίσι (1989) υποστήριξε την αναγκαιότητα της σύνδεσης της μεταβιομηχανικής κοινωνίας με την οργανική πραγματικότητα της φύσης.

Το 1995 εικονογράφησε, μετά από πρόσκληση του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου, την Αποκάλυψη του Ιωάννη.

Με τη μελέτη «Ο Ελληνικός Πολιτισμός στις Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες» παρουσίασε την αναγκαιότητα της ελληνικής αρχιτεκτονικής και πολεοδομίας στη πολιτειακή εξέλιξη των ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων.

Η μεγάλη συλλογή του “Αλέξανδρος 2.000”, με περισσότερα από 1500 καλλιτεχνικά έργα, προβάλλει τη διαχρονική οικουμενική εμβέλεια του ελληνικού πολιτισμού μέσα από την προσωπικότητα και το παράδειγμα του Μεγαλέξανδρου. Η συλλογή παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το Σεπτέμβρη του ’97 στη Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα και συνεχίζει να περιοδεύει μέχρι σήμερα σε μουσεία και πινακοθήκες σε όλο τον κόσμο.

Το 2008 στο μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Το Kunstmuseum του Βαρλάμη στο Waldviertel (Schrems) της Κ. Αυστρίας.

10 Μαρτίου 2010 ο Βαρλάμης έγινε δεκτός σε επίσημη ακρόασή στο Βατικανό από τον Πάπα Βενέδικτο.

Θεσσαλονίκης παρουσιάστηκε η έκθεση του “Άγιον Όρος” που μεταφέρθηκε και στο Βυζαντινό και Χριστιανικό μουσείο στην Αθήνα το 2011. Το 2013 παρουσιάστηκε στην κεντρική αίθουσα του Ευρωπαϊκού Κοινοβολίου στις Βρυξέλλες, τον Αύγουστο του ίδιου έτους στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου στο Ηράκλειο, το 2014 στην Αυστρία στο Kunstmuseum Waldviertel και την περίοδο 2019-2023 στο Κέντρο Πολιτισμού Ιερισσού.

Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους, ο Πρόεδρος της Αυστριακής Δημοκρατίας Dr. Heinz Fischer, του απένειμε τον αυστριακό Σταυρό Τιμής για την Επιστήμη και την Τέχνη, σαν εκτίμηση για τις μεγάλες υπηρεσίες που προσέφερε στην χώρα που έζησε και εργάστηκε για περισσότερα από 50

χρόνια. Τον Φεβρουάριο του 2010 εγκαινιάστηκε στη Μόσχα, στον ιστορικό χώρο της Ρωσικής Ακαδημίας Καλών Τεχνών η έκθεσή του “ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ARCHITETTURA METAFISICA” και αναγορεύτηκε Επίτιμο μέλος της Ρωσικής Ακαδημίας Καλών Τεχνών. Τον Μάρτιο του 2010 ο Βαρλάμης έγινε τιμητικά δεκτός σε ακρόαση από τον Πάπα της Ρώμης Βενέδικτο XVI και κέρδισε την ένθερμη υποστήριξή του στο έργο του για τον Απόστολο Παύλο. Τον Μάιο το Πανεπιστήμιο Τέχνης & Design του Κλούζ στη Ρουμανία τον αναγόρευσε τιμητικά διδάκτορα για το συνολικό καλλιτεχνικό και σχεδιαστικό έργο του. Στις 25 Μαρτίου του 2011 εγκαινιάστηκε στο Kunstmuseum Waldviertel η μεγαλειώδης συλλογή του “Ο Χριστός Σήμερα” που μεταφέρθηκε το 2012 στο μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης. Το εικαστικό αφιέρωμα “Άξιον Εστί-Μίκης Θεοδωράκης” παρουσιάστηκε το 2012 στην Ελλάδα και την επόμενη χρονιά στο Ίδρυμα Κακογιάννη το εικονοποιημένο συμφωνικό ποίημα “Κατά Σαδδουκαίων”, μια φιλμογραφική μεταφορά του συνδυασμού ποίησης-μουσικής-εικόνας που αποδίδεται με τον επιστημονικό όρο “Συναίσθηση”. Η συλλογή-αφιέρωμα στον Απόστολο Παύλο παρουσιάστηκε το 2013 στη Βέροια, το καλοκαίρι του 2014, με πρόσκληση του επίτιμου Πάπα

Ο κυβερνήτης της Κ. Αυστρίας Dr Erwin Proell απονέμει στον Βαρλάμη το μεγαλόσταυρο της Αυστρίας για τα γράμματα και τις τέχνες εκ μέρους του Προέδρου Dr. H. Fischer.

Βενέδικτου 16ου, στη “Βασιλική του Αγίου Παύλου προ των Τειχών” στη Ρώμη όπου βρίσκεται και ο τάφος του Αποστόλου των Εθνών και προβλήθηκε στην επίσημη εφημερίδα του Βατικανού L’ Observatore Romano.

Τον Μάρτιο του 2015 στο Kunstmuseum Waldviertel παρουσιάστηκε η εικαστική δημιουργία του “Το Σύμπαν”.

Ο Βαρλάμης με τον Μ. Θεοδωράκη στο σπίτι του στην Αθήνα. 2012.

Το 2016 παρουσιάστηκε στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης η έκθεσή του «Απόστολος Παύλος» και η πρότασή του για την αναβίωση και αξιοποίηση της οδοιπορικής διαδρομής του Αποστόλου των Εθνών στη Μακεδονία κατά τη 2η αποστολική περιοδεία του. Στο ιεραποστολικό έργο του Αποστόλου Παύλου ο Βαρλάμης εντοπίζει την ιδρυτική ιερή ουσία που οδήγησε στον εκχριστιανισμό της Ελλάδας και της Ευρώπης και με το έργο του επιδιώκει να ανακαλέσει στην ενεργό συνείδηση των ανθρώπων τις αρχαίες μνήμες, για να συνδέσει έτσι, ιδιαίτερα στη νέα γενιά, τους αιώνες και να επαναφέρει στην επικαιρότητα το μήνυμα του Παύλου που παραμένει ουσιαστικό και αναγκαίο.

Στις 29 Ιουνίου 2016 εγκαινιάστηκε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο η έκθεση της εικαστικής συλλογής που είναι αφιερωμένη στον σύγχρονο θαυματουργό Άγιο Λουκά τον Ιατρό στο Νοσοκομείο Παπαγεωργίου στη Θεσσαλονίκη (φωτ. αριστερά κάτω).

Το 2023 παρουσιάστηκε στο Κουβέιτ, σε συνεργασία με το εθνικό Πανεπιστήμιο της χώρας, η συλλογή του Βαρλάμη για τον Μεγαλέξανδρο και για το 2025 θα παρουσιαστεί στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο.